הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שפב

שפב אִם דִּירַת אֵינוֹ יְהוּדִי מְעַכֶּבֶת בְּעֵרוּבוֹ. וּבוֹ כ׳ סְעִיפִים:

א מִשְׁנָה עֵרוּבִין ס״א (ע״ב) וּכְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב בַּגְּמָרָא שָׁם ס״ב (ע״א). ב מְבֹאָר בְּסִימָן ש״ע מִי הֵם שֶׁאֵינָם אוֹסְרִים.

א [א]הַדָּר עִם עַכּוּ״ם בֶּחָצֵר (א) אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו, עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים דָּרִים (ה) (ב) בִּשְׁנֵי בָתִּים (ג) [ב]וְאוֹסְרִים זֶה עַל זֶה (ד) * אָז הָעַכּוּ״ם אוֹסֵר עֲלֵיהֶם. (ה) * וְאֵינוֹ מוֹעִיל שֶׁיְּבַטֵּל הָעַכּוּ״ם רְשׁוּתוֹ, (ו) אֶלָּא * צָרִיךְ

בְּאֵר הֵיטֵב

כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן ש״פ סָעִיף ד׳ עַיֵּן שָׁם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **א** (ה) **בִּשְׁנֵי בָתִּים.** אֲבָל שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בְּחַד בַּיִת, כְּחַד חָשְׁבִינַן לְהוּ אֲפִלּוּ אֵינָם אוֹכְלִין עַל שֻׁלְחָן אֶחָד.

בֵּאוּר הֲלָכָה

כָּתַב הַפְּרִישָׁה דִּבְמָקוֹם דְּהָרַבִּים אֵינָם מְשֻׁתָּפִים בִּרְשׁוּת אַחַת כְּמוֹ בְּחָצֵר רַק כָּל אֶחָד דָּר בִּפְנֵי עַצְמוֹ לֹא מִקְּרֵי רַבִּים, וְכָל אֶחָד הוּא יָחִיד בִּפְנֵי עַצְמוֹ וּמִקְּרֵי אוֹרַח]. וְהַמְעַיֵּן בְּרִיטְבָּ״א שָׁם יִרְאֶה לְהֶדְיָא שֶׁגַּם דַּעְתּוֹ כֵּן, עַיֵּן שָׁם שֶׁמֵּבִיא שִׁיטַת ר״י שֶׁהֵם דִּבְרֵי רַמָּ״א כָּאן וּמְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא מִשּׁוּם דְּיָחִיד לְגַבֵּי יָחִיד מִקְּרֵי אוֹרַח. וּבְדִבְרֵי הַמְחַבֵּר צָרִיךְ לְפָרֵשׁ כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁנוּ לְעֵיל, וְלֹא מִטַּעַם דְּיָחִיד נֶגֶד יָחִיד לֹא מִקְּרֵי אוֹרַח, אֶלָּא דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם הֶזְקַק לְכָל הַדְּחָקִים כְּדֵי לְקַיֵּם שִׁטַּת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל סִימָן ש״פ (שם), וְכֵן מָצָאתִי לְהַגְּרָ״א (ד״ה וי״א שאין) שֶׁכָּתַב דְּדֵעָה זוֹ דְּאָז מֻתָּר שֶׁמּוּבָא בְּהַגָּ״ה פָּלֵיג אַדַּעַת הַמְחַבֵּר:

א * אָז הַנָּכְרִי אוֹסֵר עֲלֵיהֶם. פָּשׁוּט הוּא דְּאֵינוֹ אוֹסֵר עֲלֵיהֶם רַק לְהוֹצִיא מִבָּתֵּיהֶם וּמִבֵּיתוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם לֶחָצֵר אוֹ לַמָּבוֹי, אֲבָל בֶּחָצֵר גּוּפָא אוֹ בַּמָּבוֹי כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכָם בְּוַדַּאי מֻתָּר לְטַלְטֵל, וּכְמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בְּלִי עַכּוּ״ם, וְלֹא מָצִינוּ שֶׁעַכּוּ״ם בָּא לְהַחְמִיר, וְאַדְּרַבָּה מִן הַדִּין לֹא הָיָה לוֹ לְעַכּוּ״ם לֶאֱסֹר כְּלָל, אֶלָּא דִּבְמָקוֹם דְּיֵשׁ שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים הֻשְׁווּ חֲכָמִים דִּירַת עַכּוּ״ם לְדִירַת יִשְׂרָאֵל, וְכֵן הוּא פַּשְׁטוּת הַבְּרַיְיתָא בְּדַף ס״ב סוֹף עַמּוּד א׳, וְכֵן הוּא לְשׁוֹן רַשִׁ״י שָׁם בְּמַתְנִיתִין (סא: ד״ה אוסר) וּבְדַף ס״ב עַמּוּד א׳ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל שְׁמָהּ דִּירָה, וְכֵן בְּרַשִׁ״י ס״ד עַמּוּד א׳ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל דְּמַכְרְזִינַן עַיֵּן שָׁם, לֹא נָקַט רַק אֶלָּא לְהוֹצִיא מִבַּיִת לֶחָצֵר, וְכֵן מְבֹאָר לְהֶדְיָא בְּסִימָן זֶה סָעִיף כ׳ בְּהַגָּ״ה וּכְמוֹ שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב בשבלי) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א סָעִיף קָטָן ל״ט וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ״א סָעִיף קָטָן ז׳. וְכָתַבְנוּ כָּל זֶה לְהוֹצִיא מִדִּבְרֵי מַהֲרִי״ל בִּתְשׁוּבָה סִימָן קנ״ו [וְהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם סִימָן שס״ג סָעִיף קָטָן כ״ז וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּסִימָן זֶה (ד״ה אז)] שֶׁכָּתַב דִּבְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ עַכּוּ״ם עֲשָׂאוּ חֲכָמִים לֶחָצֵר כְּכַרְמְלִית שֶׁאָסוּר לְטַלְטֵל בְּיוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת; וּלְדִינָא נִרְאֶה פָּשׁוּט שֶׁאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, כִּי הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּעַצְמוֹ כָּתַב בְּסִימָן שס״ג סָעִיף קָטָן כ״ז שֶׁאָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁאֵין סוֹבֵר כֵּן, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּחִדּוּשָׁיו כָּתַב דְּבִפְשׁוּטוֹ אֵין הָעַכּוּ״ם חָמוּר מִיִּשְׂרָאֵל וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה, וְכֵן דַּעַת הַפְּרִי מְגָדִים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב אוֹת ה׳, לְבַד כָּל הָרְאָיוֹת שֶׁהֵבֵאתִי לְמַעְלָה:

*** וְאֵינוֹ מוֹעִיל שֶׁיְּבַטֵּל הָעַכּוּ״ם וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין דְּאֵינוֹ מוֹעִיל אִם בִּטְלוּ הַיִּשְׂרְאֵלִים רְשׁוּתָם לְהָעַכּוּ״ם** [רַמְבַּ״ם (פ״ב ה״י)]:

*** צָרִיךְ שֶׁיַּשְׂכִּירוּ וְכוּ׳. הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לֹא בֵּאֵר אִם הַשְּׂכִירוּת מֵהָעַכּוּ״ם צָרִיךְ לִהְיוֹת קֹדֶם הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת דַּוְקָא, אוֹ שַׁפִּיר דָּמֵי אַף אַחַר כָּךְ,** וּמַה שֶּׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא אֵין עֵרוּב מוֹעִיל בִּמְקוֹם עַכּוּ״ם [דַּף ס״ב (ע״א)] הַיְנוּ כְּשֶׁלֹּא שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ כְּלָל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הֵיכָא דְּשָׂכְרוּ אַחַר כָּךְ דַּעַל כָּל פָּנִים בִּזְמַן חָלוּת הָעֵרוּב שֶׁהוּא בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּבָר הָיָה שָׂכוּר מֵהָעַכּוּ״ם מְהַנֵּי, וְהִנֵּה מִמַּה שֶּׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא (דַּף ס״ו עַמּוּד א׳) מַה מְעָרֵב חֲמִשָּׁה שֶׁשְּׁרוּיִם בְּחָצֵר אַחַת אֶחָד מְעָרֵב עַל יְדֵי כֻּלָּן אַף שׁוֹכֵר נַמִּי אֶחָד שׁוֹכֵר עַל יְדֵי כֻּלָּן מַשְׁמַע מִלָּשׁוֹן זֶה דְּמִתְּחִלָּה מִתְעָרְבִין יַחַד וְנַעֲשׂוּ כֻּלָּן כְּאֶחָד וְאַחַר כָּךְ אֶחָד שׁוֹכֵר בִּשְׁבִיל כֻּלָּן, וּכְמוֹ לְעִנְיַן אֶחָד מְעָרֵב עַל יְדֵי כֻּלָּן דְּהוּא דַּוְקָא בְּאֹפֶן זֶה [וְכִדְפֵרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם (ד״ה אחד) וְכֵן הוּא בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּסִימָן שע״ב סָעִיף ג׳ בַּהַגָּהָה]. **אָכֵן בַּפּוֹסְקִים [הָרַמְבַּ״ם** (שם) **וְהַסְּמַ״ג** (מ״ע א מדרבנן) **וְהָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ** (שער ד סי׳ ג) **מְבֹאָר** עַל דִּין זֶה לְהֶפֶךְ, **דְּמִתְּחִלָּה שׁוֹכֵר וְאַחַר כָּךְ מְעָרֵב,** וּמַשְׁמַע דִּבְדִיּוּק כָּתְבוּ לָשׁוֹן זֶה לְהוֹרוֹת לָנוּ הַדִּין דְּמִתְּחִלָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַשְּׂכִירוּת וְאַחַר כָּךְ הָעֵרוּב, וְכֵן מַשְׁמַע בַּבַּהַ״ג (עירובין פ״ו) וְהוּבְאוּ דְּבָרָיו בַּסְּמַ״ג, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְאִי מָתָא דְּעַכּוּ״ם הוּא צְרִיכִין לְמִזְבַּן רְשׁוּתָא מִכָּל עַכּוּ״ם דְּאִית בֵּיהּ כִּי הֵיכָא דְּתֵיקוּ מָתָא כֻּלָּא בִּרְשׁוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל וַהֲדַר עָרְבִי, וְכֵן נִרְאֶה מִלְּשׁוֹן הַתַּשְׁבֵּ״ץ סִימָן מ״ה שֶׁכָּתַב דְּאַחַר שֶׁיִּשְׂכְּרוּ מִמֶּנּוּ יְעָרְבוּ הַיִּשְׂרְאֵלִים בְּפַת, וּמַשְׁמַע מִדִּבְרֵי כֻּלָּן דְּצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַשְּׂכִירוּת מִקֹּדֶם דַּוְקָא. אָמְנָם יֵשׁ לוֹמַר דְּמַה שֶּׁדִּקְדְּקוּ שֶׁהַשְּׂכִירוּת יִהְיֶה מִקֹּדֶם הוּא רַק לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, דִּלְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי אֵין לַעֲשׂוֹת הָעֵרוּב קֹדֶם הַשְּׂכִירוּת פֶּן לֹא יִרְצֶה הָעַכּוּ״ם לְהַשְׂכִּיר אַחַר כָּךְ, וּפְשִׁיטָא שֶׁאָסוּר לְבָרֵךְ אָז עַל הָעֵרוּב, דַּהֲלֹא מִסְתָּמָא אָמְרִינַן דְּהָעַכּוּ״ם לֹא יִרְצֶה לְהַשְׂכִּיר כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (דַּף ס״ב (שם)) דְּעַכּוּ״ם לֹא מוֹגַר וּמִמֵּילָא יִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב דְּאֵין עֵרוּב מוֹעִיל בִּמְקוֹם עַכּוּ״ם, אֲבָל בְּדִיעֲבַד כְּשֶׁכְּבָר עָשׂוּ הָעֵרוּב אֶפְשָׁר דְּמוֹדוּ דְּמוֹעִיל כֵּיוָן שֶׁשָּׂכְרוּ לְבַסּוֹף. וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהוֹכִיחַ דְּאַף בְּדִיעֲבַד מְעַכֵּב, מֵהָא דְּאִיתָא לְקַמָּן בְּסָעִיף ז׳ דְּאִם שָׂכְרוּ מִן הָעַכּוּ״ם לִזְמַן יָדוּעַ דִּכְשֶׁיִּכְלֶה הַזְּמַן וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִשְׂכֹּר שֵׁנִית צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְעָרֵב דְּאֵין עֵרוּב הָרִאשׁוֹן חוֹזֵר וְנֵעוֹר, וּמוּכָח מִזֶּה דְּהָעֵרוּב הָרִאשׁוֹן נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, וְהַיְנוּ מִשּׁוּם דְּעַכְשָׁיו הוּא קֹדֶם הַשְּׂכִירוּת וְאֵינוֹ מוֹעִיל [וְעַל כָּרְחָךְ מִשּׁוּם דְּאֵין שַׁיָּךְ שֵׁם עֵרוּב כְּלָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא שָׂכְרוּ עֲדַיִן מִן הָעַכּוּ״ם]. אֶלָּא דְּבֶאֱמֶת גַּם מִשָּׁם אֵין הוֹכָחָה גְּמוּרָה, דְּיֵשׁ לְצַדֵּד וְלוֹמַר דְּהָתָם שֶׁאֵנֵי דְּכֵיוָן שֶׁשָּׂכְרוּ מִתְּחִלָּה מִמֶּנּוּ לִזְמַן יָדוּעַ וּמִמֵּילָא גַּם הָעֵרוּב לֹא נַעֲשָׂה מִתְּחִלָּה רַק לְאוֹתוֹ זְמַן, דַּהֲלֹא כְּשֶׁיִּכְלֶה זְמַן הַשְּׂכִירוּת לֹא יוֹעִיל הָעֵרוּב, וְהָוֵי כְּאִלּוּ הִתְנוּ שֶׁאֵין עוֹשִׂין עֵרוּב רַק לִזְמַן, וְלָכֵן צָרִיךְ עֵרוּב מֵחָדָשׁ אַחַר כָּךְ [וּמִטַּעַם זֶה אֶפְשָׁר לוֹמַר דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַאֲבַ״ד (הו״ד ברשב״א סה: ד״ה והראב״ד) דְּחוֹלֵק עַל דִּין הַמְּבֹאָר בְּסִימָן שפ״ג (ס״א) וּסְבִירָא לֵיהּ דְּאִם עָשׂוּ עֵרוּב מִתְּחִלָּה וּבָא עַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת דְּהָעֵרוּב חוֹזֵר וְנֵעוֹר אַחַר שֶׁשָּׂכְרוּ מִמֶּנּוּ, הוּא דַּוְקָא שָׁם שֶׁאֵין בְּוַדַּאי שֶׁיָּבוֹא הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת וְהָעֵרוּב נַעֲשָׂה מִתְּחִלָּה בְּהָכְשֵׁר לְכָל הַשַּׁבָּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁבְּוַדַּאי יִכְלֶה זְמַן הַשְּׂכִירוּת וְלָכֵן נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב לְגַמְרֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֹא הָיוּ חוֹזְרִין וּמְבַטְּלִין לָהֶם, לֹא הָיוּ מֻתָּרִים הַמְבַטְּלִים לְהוֹצִיא אֲפִלּוּ בִּטְלוּ גַּם רְשׁוּת בָּתֵּיהֶם, הוֹאִיל וְהֵם רַבִּים וְאֵינָם נַעֲשִׂים אוֹרְחִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ש״פ (ס״ד) [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]:

א (א) **אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו.** דְּמֵעִקַּר הַדִּין דִּירַת עַכּוּ״ם אֵינָהּ חֲשׁוּבָה דִּירָה, אֶלָּא דַּחֲכָמִים גָּזְרוּ דְּלֵאסֵר עָלָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יָדוּר עִמּוֹ וְיִלְמֹד מִמַּעֲשָׂיו, וְלֹא גָּזְרוּ (ה) אֶלָּא בְּדָבָר דִּשְׁכִיחַ דְּהַיְנוּ בְּמָקוֹם שֶׁדָּרִים כַּמָּה יִשְׂרָאֵלִים, אֲבָל לֹא בְּחַד בַּיִת דְּלֹא שְׁכִיחַ שֶׁיָּדוּר בֵּין הָעַכּוּ״ם דְּהָיוּ חֲשׁוּדִין אַשְׁפִּיכוּת דָּמִים: (ב) **בִּשְׁנֵי בָתִּים.** אֲבָל בְּחַד בַּיִת, (ג) אֲפִלּוּ יֵשׁ כַּמָּה אֲנָשִׁים וְאוֹכְלִים כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּחַד חֲשִׁיבִי: (ג) **וְאוֹסְרִים זֶה עַל זֶה.** לְאַפּוּקֵי בְּמָקוֹם שֶׁאֵינָם אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה, כְּגוֹן אָב וּבָנָיו שֶׁמְּקַבְּלִים פְּרָס מֵאִתּוֹ שֶׁאֵינָם צְרִיכִים לְעָרֵב אֲפִלּוּ הֵם דָּרִים כָּל אֶחָד בְּבַיִת בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּדִמְבֹאָר בְּסִימָן ש״ע (ס״ה) עַיֵּן שָׁם, בָּזֶה אֵין עַכּוּ״ם אוֹסֵר עֲלֵיהֶם (ג) וְאֵין צָרִיךְ לִשְׂכֹּר רְשׁוּתוֹ: (ד) **אָז הַנָּכְרִי אוֹסֵר עֲלֵיהֶם.** שֶׁלֹּא יוֹעִיל עֵרוּבָן שֶׁמְּעָרְבִין בֵּינֵיהֶם עַד שֶׁיִּשְׂכְּרוּ רְשׁוּת הָעַכּוּ״ם: (ה) **וְאֵינוֹ מוֹעִיל וְכוּ׳.** כְּמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא עֵרַב עִם בְּנֵי הֶחָצֵר, שֶׁמְּבַטֵּל רְשׁוּתוֹ כְּדֵי לְהַתִּיר שְׁאָר בְּנֵי הֶחָצֵר לְטַלְטֵל כְּדִמְבֹאָר בְּסִימָן ש״פ (ס״א). וְהַטַּעַם דְּלֹא מְהַנֵּי, (ד) מִשּׁוּם דְּרָצוּ חֲכָמִים לְאַרְחוּקֵי דִּירַת יִשְׂרָאֵל מִן הָעַכּוּ״ם, וּלְהָכִי הֶחְמִירוּ דְּאֵין לוֹ תַּקָּנָה עַד שֶׁיִּשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ, וּמֵאַחַר שֶׁהָעַכּוּ״ם אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַשְׂכִּיר בְּנָקֵל, יִתְרַחֵק הַיִּשְׂרָאֵל מִלָּדוּר עִמּוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יֶאֱסֹר עָלָיו הַטִּלְטוּל: (ו) **אֶלָּא צָרִיךְ שֶׁיַּשְׂכִּיר מִמֶּנּוּ.** וּלְעִנְיַן אִם מְהַנֵּי שְׁאֵלָה, תָּלוּי בִּשְׁתֵּי הַדֵּעוֹת הַמְבֹאָר בְּסָעִיף י״ב, וּלְדֵעָה רִאשׁוֹנָה שָׁם (ה) לֹא מְהַנֵּי:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ה) גְּמָרָא (סב.): (ג) וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א) שֶׁמִּסְתַּפֵּק קְצָת אִם דַּוְקָא בִּשְׁנֵי בָתִּים אוֹ הוּא הַדִּין בִּשְׁנֵי חֲדָרִים כֵּיוָן שֶׁאוֹסְרִין זֶה עַל זֶה. אָכֵן לְדַעַת מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) פָּשׁוּט **דִּשְׁנֵי חֲדָרִים חֲשִׁיבִי כִּשְׁנֵי בָתִּים,** עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ (ד״ה דרים): (ג) דִּכְבַיִת יָחִיד חֲשִׁיבִי. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּאַחִים שֶׁמְּקַבְּלִים פְּרָס, הוּא מִדִּבְרֵי הַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ואוסרים זה). **וְעַיֵּן בְּדַמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר סָעִיף קָטָן ו׳ שֶׁהִקְשָׁה עַל דִּין זֶה** דִּמְנָא לֵיהּ לְאַקּוּלֵי בָּזֶה, וּבְרַמְבַּ״ם (פ״ב ה״ט) וּבִשְׁאָר פּוֹסְקִים לֹא נִזְכַּר רַק בְּשֶׁסְּמוּכִים עַל שֻׁלְחָן, אֶחָד וְלֹא בְּשֶׁאוֹכְלִים בִּשְׁנֵי בָתִּים דְּלֹא מִחְשְׁבִי לְגַמְרֵי כְּבַיִת אֶחָד, וּרְאָיָה דְּאִם מוֹלִיכִין עֵרוּבָן לְמָקוֹם אַחֵר בְּאֹפֶן זֶה הֲלֹא צְרִיכִין לְעָרֵב כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסִימָן ש״ע סָעִיף ה׳, עַיֵּן שָׁם בְּדַמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר שֶׁהֶאֱרִיךְ. **אָכֵן מִדִּבְרֵי תְּשׁוּבַת הָרֹא״ש כְּלָל כ״א סָעִיף ד׳ מַשְׁמַע קְצָת כְּדִבְרֵי הַבֵּית יוֹסֵף,** א]**וְצָרִיךְ עִיּוּן:** (ד) גְּמָרָא (שם): (ה) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ד״ה אלא צריך) בְּשֵׁם בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ופירש רש״י עוד):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״א) כתב שהאחים שדרים כל אחד בבית בפני עצמו ומקבלים פרס מאביהם אין הנכרי אוסר עליהם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁיַּשְׂכִּירוּ * מִמֶּנּוּ. הַגָּהּ: יִשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׂכִּיר אוֹ הִשְׁאִיל בֵּיתוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי * אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו, (ז) דְּלֹא הִשְׂכִּיר אוֹ הִשְׁאִיל לוֹ בֵּיתוֹ כְּדֵי שֶׁיֶּאֱסֹר עָלָיו (המגיד פרק ב׳ (ה״י)). (ח) אֲבָל אִם הַבַּיִת שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי, וּשְׂכָרוֹ יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ (ט) וְאֵינוֹ יְהוּדִי דָּר (י) בַּבַּיִת עִמּוֹ, אֵין שְׂכִירוּת הַבַּיִת מוֹעִיל לְעִנְיַן שְׂכִירוּת הָעֵרוּב (אור זרוע (מ״ב סי׳ קסמ)). (יא) יִשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׁאִיל אוֹ הִשְׂכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ (בְּמָקוֹם שֶׁדָּרִים אֵינָם יְהוּדִים), * אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה בַּבַּיִת (ג) לֹא מְהַנֵּי, וּצְרִיכִים לִשְׂכֹּר מֵאֵינוֹ יְהוּדִי (בית יוסף (ד״ה מצאתי) בשם מצאתי כתוב): ב [ג]אִם בִּטְלוּ הַיִּשְׂרְאֵלִים רְשׁוּתָם (יב) לְאֶחָד מֵהֶם כְּדֵי שֶׁיֵּחָשֵׁב כִּיחִידִי אֵצֶל הָאֵינוֹ יְהוּדִי, (יג) אֵינוֹ מוֹעִיל: ג [ד]אִם אֵין לָאֵינוֹ יְהוּדִי דְּרִיסַת רֶגֶל עַל הַיִּשְׂרְאֵלִים, אֵינוֹ אוֹסֵר. כְּגוֹן, שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת

ג שֵׁם בַּגְּמָרָא ס״ד (ע״א) בְּעֻבְדָּא דְּהָמָן בַּר רִיסְתַּק. ד הָרֹא״ש בַּתְשׁוּבָה (כלל כא סי׳ ד).

בְּאֵר הֵיטֵב

ט״ז (סק״א): (ג) לֹא מְהַנֵּי. לְעִנְיַן שֶׁיִּהְיֶה נֶחְשָׁב שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בְּבַיִת אֶחָד וְלֹא יֶאֱסֹר הָאֵינוֹ יְהוּדִי עֲלֵיהֶם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ז) דְּלֹא הִשְׂכִּיר וְכוּ׳. וּבְסֵפֶר עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְהָרַשְׁבָּ״א (ו) כָּתַב עוֹד טַעַם לְדִין זֶה, שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַשְׂכִּיר אוֹ לְהַשְׁאִיל לְעַכּוּ״ם בַּיִת בֶּחָצֵר שֶׁהוּא שָׁרוּי בְּתוֹכָהּ, וְלֹא גָּזְרוּ חֲכָמִים בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א בְּכָאן (ד״ה ישראל) וּלְעֵיל בְּסִימָן ש״ע (ד״ה אבל) שֶׁדַּעְתּוֹ דְּדַוְקָא בְּשֶׁהִתְנָה הַמַּשְׂכִּיר אוֹ הַמַּשְׁאִיל שֶׁיָּכוֹל לְסַלְּקוֹ בְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצֶה, א]וּבְהֵיכָא דְּלֹא יָכוֹל לְסַלּוּקֵהּ בְּוַדַּאי אוֹסֵר עָלָיו, וְעַיֵּן מַה שֶּׁהֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה בְּסִימָן שפ״ד בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אינו): (ח) אֲבָל אִם הַבַּיִת וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ, דְּלֹא נֵימָא דִּשְׂכִירוּת הַצָּרִיךְ לְעִנְיַן הֶתֵּר טִלְטוּל נִכְלָל בִּשְׂכִירוּת הַבַּיִת, מִשּׁוּם דְּאֻמְדָּנָא דְּמוֹכַח הוּא שֶׁלֹּא שָׂכַר מִמֶּנּוּ הַבַּיִת אַדַּעְתָּא שֶׁיִּהְיֶה אָסוּר לְטַלְטֵל בְּשַׁבָּת וְלֹא יִצְטָרֵךְ תּוּ לִשְׂכֹּר הָרְשׁוּת מֵהָעַכּוּ״ם, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא אָמְרִינַן הָכִי רַק בַּמַּשְׂכִּיר וְלֹא בַּשּׂוֹכֵר, וּלְהָכִי צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ רְשׁוּתוֹ: (ט) וְנָכְרִי וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, הַנָּכְרִי הַמַּשְׂכִּיר: (י) בַּבַּיִת עִמּוֹ. וּמַיְרֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהָעַכּוּ״ם (ז) חָדָר מְיֻחָד, דְּאִם יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לַיִּשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַבַּיִת, לֹא גָרַע מִשְּׂכִירוֹ וּלְקִיטוֹ שֶׁל הָעַכּוּ״ם וְלֹא יִצְטָרֵךְ לִשְׂכֹּר רְשׁוּתוֹ. וְעַיֵּן בְּסָעִיף ט״ו מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (יא) יִשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׁאִיל וְכוּ׳ בְּמָקוֹם שֶׁדָּרִים נָכְרִים וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי בָתִּים בְּחָצֵר שֶׁאֵינוֹ יְהוּדִי דָּר בָּהּ, וְהוּא דָּר בְּבַיִת אֶחָד וְהַשְּׁנִיָּה הִשְׂכִּיר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר, וְיֵשׁ לוֹ בְּבַיִת זֶה תְּפִיסַת יָד דְּהַיְנוּ שֶׁהִשְׁאִיר בּוֹ כֵּלִים שֶׁאֵינָם נִטָּלִים בְּשַׁבָּת, וּמֵחֲמַת זֶה אֵין צְרִיכִין לְעָרֵב בֵּינֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ש״ע (ס״ב), וְקָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ הָכִי אֵינָם חֲשׁוּבִים כְּחַד וּצְרִיכִים לִשְׂכֹּר מֵהָעַכּוּ״ם, דִּתְפִיסַת יָד לֹא עָדִיף מֵאִם עֵרְבוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא שָׂכְרוּ מִן הָעַכּוּ״ם כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ד׳, עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אף) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: ב (יב) לְאֶחָד מֵהֶם. שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים הוּא מֻתָּר לְטַלְטֵל וְהֵם יִהְיוּ אֲסוּרִין, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן ש״פ (ס״ד): (יג) אֵינוֹ מוֹעִיל. דְּאִם כֵּן בִּטַּלְתָּ תּוֹרַת עֵרוּב מֵאוֹתוֹ מָבוֹי, שֶׁהֲרֵי לֹא יִצְטָרְכוּ לִשְׂכֹּר כְּלָל וְיוּכְלוּ תָּמִיד לְבַטֵּל (מ) וְיִשָּׁכַח תּוֹרַת עֵרוּב [גְּמָרָא (סד.)]:

בֵּאוּר הֲלָכָה

כְּשֶׁיִּכְלֶה הַזְּמַן וְאֵינוֹ חוֹזֵר וְנֵעוֹר אַחַר שֶׁעָשׂוּ הַשְּׂכִירוּת מֵחָדָשׁ, וְיֻסַּר בָּזֶה קֻשְׁיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם (סי׳ שפב סק״ז). אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁכֵּן הֶחְלִיט בִּפְשִׁיטוּת בְּסֵפֶר עֲצֵי אַלְמֻגִּים (סק״ק יג) עַיֵּן שָׁם], מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דִּבְשָׁעָה שֶׁקִּבֵּץ הַפַּת וְהִנִּיחוֹ לְשֵׁם עֵרוּב הָיָה עַל דַּעַת כֵּן שֶׁיִּשְׂכֹּר מִן הָעַכּוּ״ם קֹדֶם הַשַּׁבָּת, וְכֵן עָשָׂה, אֶפְשָׁר דְּמוֹעִיל לְכֻלֵּי עָלְמָא, דַּהֲרֵי נַעֲשָׂה לְשֵׁם עֵרוּב לְשַׁבָּת זוֹ [וּמִסִּימָן שפ״ג דִּמְבֹאָר שָׁם דְּהָעֵרוּב שֶׁעוֹשִׂין קֹדֶם הַשְּׂכִירוּת נִתְבַּטֵּל כְּשֶׁבָּא הָעַכּוּ״ם, אֵין רְאָיָה, דְּהָתָם הוּא כְּשֶׁבָּא בְּשַׁבָּת וְלֹא שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ קֹדֶם הַשַּׁבָּת, דְּבִזְמַן חָלוּת הָעֵרוּב שֶׁהוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הָיָה שָׂכוּר מִן הָעַכּוּ״ם, וְכֵיוָן שֶׁהָיָה עוֹמֵד לָבוֹא בְּשַׁבָּת אִיגְּלֵי מִלְּתָא לְמַפְרֵעַ דְּהָעֵרוּב לֹא הָיָה רָאוּי לְהִתְקַיֵּם, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שָׁם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת זְמַן חָלוּת הָעֵרוּב כְּבָר נַעֲשָׂה הַשְּׂכִירוּת מִקֹּדֶם כַּדִּין, מִמֵּילָא חָל הָעֵרוּב אָז גַּם כֵּן]. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בִּנְהַר שָׁלוֹם סִימָן שפ״ג (סק״א) שֶׁמְּצַדֵּד גַּם כֵּן דִּבְאֹפֶן זֶה שֶׁשָּׂכְרוּ מִן הָעַכּוּ״ם קֹדֶם הַשַּׁבָּת אַף שֶׁעָשׂוּ הָעֵרוּב מִתְּחִלָּה מוֹעִיל, וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַחַיֵּי אָדָם כְּלָל ע״ה דִּין א׳ וּמִלְּשׁוֹן עֲצֵי אַלְמֻגִּים בְּסִימָן זֶה סָעִיף ט׳ עַיֵּן שָׁם. וְגַם לְבַד זֶה מִסְתַּבְּרָא דְּמוֹעִיל בְּדִיעֲבַד הָעֵרוּב, דְּעַל כָּל פָּנִים הָיוּ מְשֻׁתָּפִין בַּפַּת שֶׁל הָעֵרוּב בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאִיתָא בְּסִימָן שס״ו סָעִיף י״א דַּאֲפִלּוּ לֹא הִנִּיחוּ הַפַּת לְשֵׁם עֵרוּב גַּם כֵּן מְהַנֵּי כְּשֶׁהֵם שֻׁתָּפִין בַּפַּת, וְגַם בְּהָא דִּלְקַמָּן סָעִיף ז׳ יֵשׁ לוֹמַר דְּמַה שֶּׁכָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלַעֲשׂוֹת עֵרוּב הַיְנוּ רַק לְכַתְּחִלָּה שֶׁצָּרִיךְ לְהַנִּיחַ עַכְשָׁו לְשֵׁם עֵרוּב אוֹתוֹ הַפַּת אוֹ פַּת אַחֵר וּלְבָרֵךְ כְּתִקּוּן חֲזַ״ל מִשּׁוּם דְּנִתְבַּטֵּל שֵׁם עֵרוּב מֵאוֹתוֹ הַפַּת כְּשֶׁכָּלָה הַזְּמַן, אֲבָל בְּדִיעֲבַד כְּשֶׁקָּדֵשׁ הַיּוֹם וְלֹא עָשָׂה שׁוּם תִּקּוּן מֵחָדָשׁ יוּכַל לִסְמֹךְ עַל אוֹתוֹ הַפַּת, שֶׁהֲרֵי כֻּלָּם מְשֻׁתָּפִים בּוֹ. וּמָצָאתִי בְּבֵית מֵאִיר (ס״ז) שֶׁנִּשְׁאַר בְּצָרִיךְ עִיּוּן עַל הָא דְּסָעִיף ז׳, דַּהֲרֵי עַל כָּל פָּנִים מְשֻׁתָּפִין בַּפַּת קֹדֶם הַשַּׁבָּת, וְהָרְאָיָה שֶׁהֵבִיאוּ לָזֶה מֵרַשׁ״י פֶּרֶק הַדָּר (סה: ד״ה דאתא) [וְהוּא דִּינָא דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן שפ״ג], שָׁם לֹא אַיְירֵי אֶלָּא בִּשְׂכִירוּת בְּשַׁבָּת, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הָיָה הָעֵרוּב רָאוּי לִהְיוֹת קַיָּם, כִּדְאִיתָא בַּתּוֹסָפוֹת (שם ד״ה דאתא), וּפְשִׁיטָא דִּבְשַׁבָּת אִי אֶפְשָׁר לְהָעֵרוּב לָחוּל, אֲבָל שָׂכְרוּ קֹדֶם שַׁבָּת דְּשַׁיָּךְ סְבָרָא הַנַּ״ל, צָרִיךְ עִיּוּן, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ שָׁם, וּלְפִי דְּבָרֵינוּ יְיֻשַּׁב קַשְׁיָתוֹ, דִּבְדִיעֲבַד גַּם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מוֹדֶה דִּמְהַנֵּי, וְלֹא אַיְירֵי רַק לְעִנְיַן מִצְוַת עֵרוּב לְכַתְּחִלָּה. **הַיּוֹצֵא מִכָּל זֶה, דִּלְכַתְּחִלָּה לְכֻלֵּי עָלְמָא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַשְּׂכִירוּת מִתְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הָעֵרוּב, וְאִם יִרְצֶה לַעֲשׂוֹת הָעֵרוּב מִתְּחִלָּה, אָסוּר לְבָרֵךְ עָלָיו, אָכֵן בְּדִיעֲבַד מִסְתַּבְּרָא דְּהָוֵי עֵרוּב אַף שֶׁעָשָׂה הַשְּׂכִירוּת אַחַר כָּךְ, כֵּיוָן שֶׁבִּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת זְמַן חָלוּת הָעֵרוּב כְּבָר נַעֲשָׂה הַשְּׂכִירוּת:**

* **מִמֶּנּוּ.** וְאָז יֵעָשֶׂה הָעַכּוּ״ם כְּאִלּוּ הוּא אוֹרֵחַ עִמָּהֶן [רַמְבַּ״ם (פ״ב ה״י)]. דַּע דִּבְרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (יט. ד״ה הדר) מְבֹאָר דַּאֲפִלּוּ **מַתָּנָה אֵינוֹ מוֹעִיל**, רַק שְׂכִירוּת, וְהָעְתִּיקוֹ בְּחַיֵּי אָדָם (כלל עה ס״א). **וְנִרְאֶה פָּשׁוּט דְּמַיְירֵי בְּמַתָּנָה רְעוּעָה כְּעִנְיַן דְּאַיְירִינַן בִּשְׂכִירוּת, אֲבָל אִי נָתַן לוֹ בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה בִּכְתִיבָה גְּמוּרָה בְּעַרְכָּאוֹת, פָּשׁוּט דְּמוֹעִיל.** וְהָא דְּלֹא הִצְרִיכוּ חֲכָמִים מַתָּנָה, מִשּׁוּם דְּלֹא רָצוּ לְהַחְמִיר כָּל כָּךְ, דְּהַנָּכְרִי לֹא יִרְצֶה לָתֵת בְּשׁוּם אֹפֶן מַתָּנָה גְּמוּרָה:

* **אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו. וּפְשׁוּט דְּלָאו דַּוְקָא עָלָיו אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא גַּם עַל אֲחֵרִים הַדָּרִים שָׁם אֵינוֹ אוֹסֵר,** דְּאִם לֹא כֵּן מַאי הוֹעִילוּ בְּאָמְרָם אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו, כֵּיוָן שֶׁאוֹסֵר עַל אַחֲרִינִי בְּטִלְטוּל מִמֵּילָא גַּם הוּא אָסוּר שֶׁהָאֲחֵרִים אוֹסְרִים עָלָיו (מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א), וְכֵן כָּתַב בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב)). **וּלְפִי זֶה בְּאִם אֵין בַּעַל הַבַּיִת דָּר שָׁם בְּעַצְמוֹ כְּלָל רַק הִשְׂכִּיר אֶת חֲצֵרוֹ לְיִשְׂרְאֵלִים אֲחֵרִים וְגַם לְנָכְרִי, אֶפְשָׁר דְּבָזֶה לֹא שַׁיָּךְ טַעַם הָרַמָּ״א דְּלֹא הִשְׂכִּיר אַדַּעְתָּא וְכוּ׳, וְשַׁפִּיר יֵשׁ לוֹמַר דְּאוֹסֵר הַנָּכְרִי עֲלֵיהֶם, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר חֶמֶד מֹשֶׁה** בְּסִימָן שפ״ד (סק״א) עַיֵּן שָׁם, **וְכֵן מָצָאתִי בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף** בְּסִימָן זֶה (סק״א) **שֶׁמְּצַדֵּד כֵּן.** וּבְחַיֵּי אָדָם (שם ס״ט) כָּתַב דְּגַם בְּאֵינוֹ דָּר בְּעַצְמוֹ בֶּחָצֵר גַּם כֵּן אָמְרִינַן דְּלֹא הִשְׂכִּיר לוֹ אַדַּעַת דְּלֵאסֵר עַל יִשְׂרְאֵלִים הַדָּרִים עִם הַנָּכְרִי. **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה עִקָּר כְּחֶמֶד מֹשֶׁה וּבִרְכֵּי יוֹסֵף, מֵאַחַר שֶׁעִקַּר דִּינָא דְּרַמָּ״א צָרִיךְ עִיּוּן וּכְמוֹ שֶׁנִּתְקַשּׁוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ גַּם אָנוּ בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן** (סק״ו) **וּבְבֵאוּר הֲלָכָה לְקַמָּן סִימָן שפ״ד** (ד״ה אינו), **וְדֵי לָנוּ לְהָקֵל בְּשֶׁשָּׁרוּי בְּעַצְמוֹ בֶּחָצֵר.** וּרְאָיוֹתָיו בְּנִשְׁמַת אָדָם (שם סק״ב) יֵשׁ לִדְחוֹת בְּקַל, דְּהָתָם בְּנִדּוֹן דְּהַתּוֹסָפוֹת גַּם הוּא בְּעַצְמוֹ הָיָה דָּר עִם הַבַּחוּרִים, וְאִם הָיוּ הַבַּחוּרִים אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה מִמֵּילָא גַּם הוּא הָיָה אָסוּר, וּבָזֶה לֵיכָא לְאִסְתַּפּוּקֵי כְּלָל בְּעִנְיָנֵנוּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי, וּדְבָרֵינוּ הוּא בְּשֶׁאֵינוֹ דָּר שָׁם בְּעַצְמוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַנִּשְׁמַת אָדָם בְּדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א שָׁם לֹא נְהִירִין כְּלָל:

* **אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק יא) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּטַעְמוֹ שֶׁל דָּבָר.** [ב]**וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א סָעִיף קָטָן ו׳** (ד״ה ישראל שהשאיל) **שֶׁתָּמֵהּ עַל דִּין זֶה, דְּמִכָּל מָקוֹם הֲלֹא סוֹף סוֹף אֵין אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה עַל יְדֵי תְּפִיסַת יָד בְּלִי שׁוּם עֵרוּב,** וּכְלָלָא הוּא דְּכָל שֶׁאֵין אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה לֹא הִצְרִיכוּ חֲכָמִים לִשְׂכֹּר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ו) עַיֵּן שָׁם בְּדַף כ״א עַמּוּד ד׳, וּבְדַף כ׳ עַמּוּד ג׳ (שער ד סי׳ ג) הֵבִיא גַּם כֵּן דִּין זֶה וְלֹא נָקַט רַק טַעַם זֶה הָאַחֲרוֹן לְבַד, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב). וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר (ס״ב) שֶׁהִשִּׂיג עַל דִּינָא דְּרַמָּ״א, דְּהָא לֹא מִקַּיְּמָא תַּקַּנְתָּא דְּרַבָּנָן בְּהָכִי שֶׁלֹּא יִלְמֹד מִמַּעֲשָׂיו דְּהָא זֶה שְׁכִיחַ, עַיֵּן שָׁם, וְלֹא רָאָה דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁהֵבֵאנוּ, וְעַיֵּן עוֹד שָׁם שֶׁהֵבִיא מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם בְּחִבּוּרוֹ (שם) וּבְפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (פ״ו מ״א) שֶׁפָּלִיג אַדִּין דְּרַמָּ״א, וּמְסַיֵּם בְּצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא. **וְעַל כֵּן לְדִינָא נִרְאֶה דְּצָדְקוּ דִּבְרֵי הַגְּרָ״א שֶׁלֹּא חִלֵּק כְּלָל בֵּין יִשְׂרָאֵל לְכוּתִי רַק בֵּין יָכוֹל לְסַלְּקוֹ לְאֵין יָכוֹל לְסַלְּקוֹ, וּבְיָכוֹל לְסַלְּקוֹ גַּם לְהָרַמְבַּ״ם יֵשׁ לְהָקֵל כַּמּוּבָן:** (ז) הַגְּרָ״א (ד״ה אבל) וְהַגְּרַ״ז (ס״ב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב): ב (ס) וְאִם תֹּאמַר שֶׁיְּעָרְבוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל, יֹאמְרוּ עֵרוּב מוֹעִיל בִּמְקוֹם עַכּוּ״ם [גְּמָרָא (סד.)]:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״ב) כתב: ישראל שהשכיר או השאיל בית לנכרי בחצר אינו אוסר עליו אע״פ שיש עוד ישראל דר עמו בחצר לפי שלא השכיר או השאיל לו ביתו על דעת שיאסור עליו. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ג) כתב כהרמ״א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah